

درآمدی بر توانمندسازی اسکان های غیررسمی با تکیه بر سرمایه اجتماعی

مؤلفین:

احمد حاج علیزاده

بهروز نوید

مسعود حیدرونند

بهار ۱۳۹۳

سرشناسه	: حاج‌علیزاده، احمد، ۱۳۵۳ -
عنوان و نام پدیدآور	: درآمدی بر توانمندسازی اسکان‌های غیررسمی با تکیه بر سرمایه اجتماعی / مؤلفین احمد حاج‌علیزاده، بهروز نوید، مسعود حیدروند.
مشخصات نشر	: تهران: دانشگاه آزاد اسلامی، سازمان چاپ و انتشارات، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری	: ۱۶۳ ص: مصور، جدول.
شابک	: 978-964-10-2857-4
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: حومه‌نشینی و حاشیه‌نشینی
موضوع	: حومه‌نشینی و حاشیه‌نشینی -- ایران
موضوع	: سیاست مسکن
موضوع	: سیاست مسکن -- ایران
موضوع	: شهرداری
موضوع	: شهرداری -- ایران
شناسه افزوده	: نوید، بهروز، ۱۳۶۳ -
شناسه افزوده	: حیدروند، مسعود، ۱۳۶۴ -
شناسه افزوده	: دانشگاه آزاد اسلامی، سازمان چاپ و انتشارات
رده بندی کنگره	: HT۳۵۱ج۴۵۲ ۱۳۹۳
رده بندی دیویی	: ۳۰۶
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۴۹۹۲۶۳

عنوان کتاب: درآمدی بر توانمندسازی اسکان‌های غیررسمی با تکیه بر سرمایه اجتماعی

تألیف: احمد حاج‌علیزاده، بهروز نوید، مسعود حیدروند

چاپ اول: ۱۳۹۳

شمارگان: ۲۰۰۰

ناشر: سازمان چاپ و انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی با همکاری واحد گرمی

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: سازمان چاپ و انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی

ISBN: 978-964-10-2857-4

شابک:

قیمت: ۸۵۰۰۰ ریال

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۶	پیشگفتار
۷	مقدمه
۱۲	فصل اول
۱۳	۱-۱- ادبیات موضوعی
۱۶	۱-۲- مفاهیم و واژه ها
۱۶	۱-۲-۱- حومه نشینی
۱۶	۱-۲-۲- حاشیه نشینی
۳۷	۱-۲-۳- اسکان غیررسمی
۴۲	۱-۲-۴- ساماندهی
۴۳	فصل دوم
۴۴	۱-۲- مبانی و چارچوب نظری
۵۳	۱-۲-۱- دیدگاه های پایه ای
۵۳	۱-۲-۱-۱- دیدگاه تکوینی
۵۶	۱-۲-۱-۲- دیدگاه کارکردی
۶۰	۱-۲-۱-۳- دیدگاه ساختاری
۶۶	۱-۲-۲- نظریات عام تبیین پدیده اسکان غیر رسمی
۶۶	۱-۲-۲-۱- نظریه فرهنگ فقر
۶۸	۱-۲-۲-۲- نظریه عدالت و شهر نشینی
۷۵	۱-۲-۲-۳- دیدگاه اقتصاد سیاسی
۷۶	۱-۲-۳- نظریات خاص تبیین پدیده اسکان غیر رسمی
۷۶	۱-۲-۳-۱- نظریه مدیریت شهری و تخصیص منابع
۷۸	۱-۲-۳-۲- دولت و شهر نشینی
۸۴	۱-۲-۳-۳- فضا و نابرابری اجتماعی

۸۵	۲-۴-۱- دیدگاه کارکردگرایی در فضا و نابرابری اجتماعی
۸۷	۲-۴-۲- دیدگاه قدرت در فضا و نابرابری اجتماعی
۹۶	۲-۴-۳- ارائه الگویی برای جدایی‌گزینی فضایی و پیامدهای آن در سطح محله های شهری
۱۱۳	فصل سوم
۱۱۴	۳-۱- شهرنشینی و اسکان غیررسمی در جهان
۱۱۵	۳-۱-۱- شهرنشینی و اسکان غیررسمی در کشورهای شمال
۱۲۱	۳-۱-۲- شهرنشینی و اسکان غیررسمی در کشورهای جنوب
۱۲۹	فصل چهارم
۱۳۰	۴-۱- شهرنشینی و اسکان غیررسمی در ایران
۱۴۱	۴-۲- سیاست های ساماندهی اسکان غیررسمی در جهان و ایران
۱۴۲	۴-۲-۱- سیاست نادیده انگاری یا بی تفاوتی
۱۴۴	۴-۲-۲- تحول در نظام اقتصادی اجتماعی و ساختار جامعه
۱۴۷	۴-۲-۳- سیاست تخریب و پراکنش
۱۴۸	۴-۲-۴- ساخت مسکن اجتماعی
۱۴۹	۴-۲-۵- ارائه زمین و خدمات
۱۵۱	۴-۲-۶- آزاد سازی و تثبیت اقتصادی
۱۵۱	۴-۲-۷- سیاست توانمندسازی
۱۵۳	۴-۲-۸- ارتقاء محیطی
۱۵۶	جمع بندی و نتیجه گیری
۱۵۸	منابع

پیشگفتار

رشد سریع شهر و شهرنشینی و افزایش جمعیت شهری در کشور یکی از مشکلات کلانشهر ها می باشد. یکی از معضلاتی که این نوع توسعه در پی داشته پیدایش و توسعه سکونتگاه های غیر رسمی و حاشیه ای می باشد که معمولاً طیف گسترده ای از قشر مهاجر و کم درآمد را در خود جای می دهد. در این نوع بافت ها تلاش برای فرار از قانون و بی ضابطگی برای اسکان منجر به بروز فقر در وجوه مختلف زندگی می شود. فقر در وجوه مختلف این سکونتگاه ها معنی پیدا می کند. مهمترین جنبه این مقوله فقر اجتماعی است. بر این اساس کاهش فقر اجتماعی در این اجتماعات شهری - روستایی از اهداف مهم طرح های توسعه و ساماندهی می باشد. ساماندهی و توانمندسازی سکونتگاه های غیررسمی قراتر از جنبه های کالبدی آن است و در آن توسعه اجتماعات محلی و کاهش فقر شهری مورد نظر می باشد. لذا در این رویکرد تکیه صرف بر بخش عمومی و دولتی نیست، بلکه مشارکت مردمی شرط اصلی تحقق است. بنابراین توجه به سرمایه اجتماعی در توانمندسازی اسکان های غیررسمی ضروری به نظر می رسد. کتاب پیش رو بر مبنای همین ضرورت و در جهت پر کردن خلا مورد اشاره ندوین گردیده و به منظور ترویج نگرش صحیح و علمی در نزد تمامی افراد مرتبط با موضوع، کوشیده است تا منبعی کاربردی و تا حد امکان جامع از مباحث گوناگون مرتبط با حاشیه نشینی و اسکان های غیررسمی را فراهم نماید. که با توجه به دامنه گسترده موارد مطرح شده می تواند برای کلیه حرقه مندان، دانشجویان و دست اندرکاران رشته های طراحی شهری، برنامه ریزی شهری، مدیریت شهری، معماری و دیگر گرایش های مرتبط و تمامی مسوولان و کارشناسان ذیربط در شهرها و دیگر سازمانهای اجرایی متولی امور ساماندهی شهرها قابل استفاده باشد.

احمد حاج علیزاده